

Kedden mond ítéletet a Kuria Szász Zoltán fölött.

Budapest, november 5. Mint ismeretes, a budapesti királyi ügyészség annak idején pörbe fogta Szász Zoltán hírlapírót és társait a magyar állam és a magyar nemzet megbecsülése ellen elkövetett vétség és kormányzósértés címén. A büntetőtörvényszék annak idején hosszas tárgyalás után bünyőnek mondta ki Szász Zoltánt, mint tettest a magyar állam és a magyar nemzet megbecsülése elleni vétségben, amelyet azzal követett el, hogy a *Jövő* című bécsi magyaryelvű lapban irt cikkeiben olyan kifejezéseket használt, amelyek alkalmasak arra, hogy a magyar nemzet tekintélyét sértsék és hitelét csorbítsák. Bünyőnek mondotta ki továbbá a törvényszék Gergely Győzöt is, valamint Madzsar Józsefet, mint bünyőgédi bünyőzéseket, mert előmozdították, hogy ezek a cikkek a nekik szánt helyre jussanak. A büntetőtörvényszék Szász Zoltánt két és fél évi fogházra, három évi hivatalvesztésre, valamint tízezer korona pénzbüntetésre ítélte.

A büntetésből öt hónapot és 18 napot kitöltöttnek vett. Bünyőnek mondotta ki továbbá Gergely Győzöt is, akit egy évi fogházra, három évi hivatalvesztésre és négyezer korona pénzbírságra ítélte. A büntetésből nála öt hónapot és 20 napot vett kitöltöttnek a bíróság. A távollévő Madzsar dr.-ral szemben a törvény értelmében nem állapították meg büntetését. Szász Zoltánt és Gergely Győzöt a kormányzósértés vétségének vádjá alól, Bánóczy Lászlót és Szerdahelyi Sándornét pedig mindenemű vád alól *felmentették*. A királyi ítélőtábla Szász Zoltán fogházbüntetését négy esztendőre emelte fel, Gergely Győzöt ellenben jogerősen felmentette. A bejelentett semmisségi panaszok folytán ma foglalkozott az ügygel a királyi Kuria.

Dr. Mendelényi László kuriai bíró ismertette az ügyre vonatkozó iratokat és ennek során kiemelte, hogy Szász Zoltán politikai író a radikális irányzathoz tartozik, azonban *sohasem volt kommunista*. Erre vonatkozólag két adat is áll rendelkezésre. Az egyik adat szerint az 1919-ik év nyarán az Otthon-körben beszédet tartott a kommunisták ellen, amiért a proletárdiktatura idején le is tartóztatták. A második adat szerint, amikor cikkeit itthon nem tudta elhelyezni és külföldön próbálkozott velük, sohasem kereste fel a kimondott kommunista újságokat.

Ezután Polgár Viktor koronaügyész helyettes tartotta meg vádbeszédét. Kérte, hogy a Kuria utasítsa el a semmisségi panaszokat, mivel nem lát semmiféle enyhítő körülményt fennforogni.

Szöke Sándor a távollévő Madzsar védelmében mondotta el ezután védőbeszédét.

A védőbeszéd elhangzása után dr. Ráth Zsigmond, a Kuria másodelnöke kihirdette a Kuria végzését, amely szerint az ítéletet a Kuria kedden november 11-én délelőtt fél 10 órakor fogja kihirdetni.

mest képzelőtől különböztetni, emellett hozzánk érkezett felséges nádorispánunk rendelése foglaltatásához magukat tartani ne terheltesse, mely szerint mi mint városi jurisdictio a vármegyétől nem függőleg, hanem egyetértőleg se nem repactiót, hanem az egyenlőség mellett csak indiciót venni, következésképpen minden jurisdictiónk s jussaink sértődése nélkül azon vármegyével együtt munkálkodni tartozunk, amint valóban akarunk is, úgy, hogy megértvén proportio szerint ránk mint földes urakra s egy nemeset képzelőkre esendő tehernek megnyiságát, mineműségét, mind ezt, mind városi jurisdictiónkra porták szerint magunk által felszámálható insurrectionális adózásunkat megadni, a főherceg utasításához képest kiállítandó, szükségességekkel elkészítendő seregeszkészlet a vármegyéjével összekapcsolva is utnak bocsátani el nem mulasztjuk. — Figyelmet érdemel itten az is, hogyha mint az urak írják 100 embert kell kiállítanunk, kiknek biztatása, fogadása, jövődöbeli adótól szabadabb tétele iránt magunk végezhetünk, illendő legyen, hogy ennyi személyek közé nevezendő tiszteknek nevezéséhez is, mint különös és független jurisdictio, jussunkat feltartanánk, csak azért is, mivel ha az ilyen tisztet a vármegye nevezné is ki csakugyan, fizetésük terhét kétségkívül ránk hárítandja; pedig inkább mellettünk felálló önnön polgárainknak, hogy sem másnak illendő volna segedelmet s előmenetelt szerezni, miáltal az insurrectio semmit sem kevesbedne, melynek célja egyedül az, hogy jó királyt s hazáját ezen szükségben személyválogatás nélkül ott, ahol szükséges, védelmezze.”

(Folytatjuk.)

Rágalmazásért ismét jogerősen elítélték a szegedi kurzusújság munkatársát.

Szeged, november 5. (Saját tudósítónktól.) Még emlékezetes az a tónus, amely a szegedi kurzusújság hasábjain honosodott meg és virágkorát érte akkor, amikor ezt az orgánust Kelemen Andor, a *Szózat* mai munkatársa megkezdte, akinek bizonyos dolgok miatt hirtelen el kellett hagynia Szegedet. Ez a hang Kelemen távozása után kissé letompult az említett lap hasábjain, de ez a néhány hónapos szünet nem jelentette a féktelen uszítás végleges megszűnését. Ma ugyanis ismét ez a hang szól ki az orgánus soraiból. Ezt a hangot mindenki konstataulta már régen és most a legfelsőbb magyar bíróság, a Kuria ítélte el jogerősen a szegedi kurzusújság egyik volt munkatársát. Ez volt az a pör, amely az inkriminált „venereás, dekadens zsidófejek” körül folytatódott le. A nem mindennapi pör előzményei a következők:

1923 januárjának első napjaiban, Ady Endre halálának negyedik évfordulója alkalmából a *Hétfői Rendkívüli Újság* hasábjain Pór Tibor hírlapíró tollából egy vers jelent meg. Másnap a szegedi kurzusújság ugynevezett *Figyelő* rovatában egy förtelmes, eddig még soha sem hallott és soha le nem irt cikk jelent meg. A cikk többek között Pór versével foglalkozva a következő kitételek szerepeltek:

„Ady Endrét pellengérezik ki ismét a szegedi tintazsidók. Ez a sorok között bujkáló és gyújtogató ghetto-sőpredék.”

„Ha csak valami piszkos zsidóüggyet tisztázni kell, mindjárt Adyval jönnek elő... mint most is az egyik metszőgyerek értelmetlen bolondságokat firkál össze a kisajátított költőhöz irodalmi tolvajnyelvén és héber hangszereit felajazza.”

„Venereás, dekadens zsidófejekről van szó, megszalkásodott zsidó idegekről.”

„Itt nincs derékon törés, nincs behódolt gyáva-

ság, de van egy mondanivalónk a zsidóüggyönköknek: *Vissza a ghettoba a dekadens zsidókoponyákkal!*”

Pór Tibor a cikk megjelenése után feljelentést tett sajtó útján elkövetett becsületsértés miatt a kurzuslap ellen. A nyomozás folyamán kiderült, hogy az inkriminált cikk egy részét Lukács Károly, a lap akkori munkatársa, másik részét pedig Kelemen Andor írta. Miután azonban a vádirat csak Lukács Károly ellen szólt, a törvényszék csak Lukács ellen folytatta le az eljárást.

A szegedi törvényszék Pókay-tanácsa még 1923-ban megtartotta ebben az ügyben a fő tárgyalást és ez alkalommal Lukácsot *felmentette a vád alól*, kimondván, hogy a cikk nem volt más hírlapi polémiánál. Pór felebbezése folytán az ügy a szegedi Tábla elé került, ahol most már *bünyőnek mondta ki a vádlott kurzusújságíró és százezer korona pénzbüntetésre ítélte*. Lukács az ítélet ellen semmisségi panasszal élt és így az ügy a Kuria elé került.

A szegedi törvényszéken most hirdették ki a legfelsőbb bíróság döntését, amely szerint a Kuria *bünyőnek mondta ki Lukácsot a sajtó útján elkövetett becsületsértés vétsége miatt, helyben hagyta a Tábla ítéletét, a semmisségi panaszt pedig elutasította.*

A Kuria elsősorban megállapította, hogy melyek azok a részek a cikkben, amelyeket Lukács irt. Ezek között a részek között szerepel a „venereás, dekadens zsidófejek” kezdetű kitétel is. A Kuria *durva becsületsértésnek* vette ezeket a kitételeket és egyben megállapította, hogy a cikk megírására semmi ok sem volt, mivel Pór verse az irodalmi nivón mozgott.

Ez az ítélet megint ráütötte a bélyeget erre a kurzus termékre.

Szociáldemokraták bírálata a fővárosi javaslatról.

Rupert támadása az Örfy-féle indítvány bizottsági tárgyalása ellen.

Budapest, november 5. (Saját tudósítónktól.) A nemzeti gyűlés mai ülését 11 óra után nyitotta meg Scitovszky Béla elnök. Az elnöki előterjesztés után az indítványkönyvet olvassák fel. Az indítványkönyvbe Frűhwirt Mátyás jegyzett be indítványt a vasárnap tartott vásárok betiltásáról. Majd az interpellációs könyvek felolvasása következett, amelybe 14 interpelláció van beje-

gyezve; ezek előterjesztésére fél 2-kor tért át a Ház.

Szili Tamás, a földmívelésügyi és közigazgatási bizottság előadója beterjeszti a bizottság együttes jelentését a tejtermékek állami ellenőrzéséről szóló törvényjavaslat tárgyában.

Ezután megkezdtek a fővárosi javaslat részletes tárgyalását.

A fővárosi javaslat.

A címnél Hegyemegi Kiss Pál szólal fel és a cím megváltoztatását indítványozza. Indítványozza, hogy a javaslatnak a következő címe legyen: Törvényjavaslat a székesfővárosi törvényhatósági bizottság ideiglenes megszervezéséről. Nézete szerint mindaddig, amíg a közigazgatás egységesen nem szerveztetett, minden rendelkezés csak ideiglenes lehet; éppen azért az ideiglenességet kifejezésre kell juttatni a törvényjavaslat címében is.

Rakovszky belügyminiszter az indítvány elvetését kéri. Tulajdonképpen minden törvényjavaslat ideiglenes. A törvényhozásnak módjában van a törvényeken módosításokat és változtatásokat eszközölni. A változtatással csak azt érnék el, hogy a törvényjavaslat veszítene súlyából.

A nemzetgyűlés többsége az eredeti címet fogadja el.

Az első szakasznál, amely a törvényhatósági bizottság tagjainak a létszámát állapítja meg, Rothenstein Mór indítványozza, hogy 250 helyett 220 választott tag legyen, a hivatali állásuknál fogva kinevezettek pedig csak tanácskozási joggal birjanak.

Rakovszky Iván belügyminiszter válaszában kijelenti, hogy mivel ez a szakasz egy későbbi szakasz intézkedéseivel összefügg, de egyébként kerek egész, azt kéri, hogy a döntést halasszák el a 22-ik szakasz utánra.

A Ház úgy határoz erről a szakaszcól, hogy a 22 és 23. szakasz között dönt.

A 2-ik szakasznál Várnai Dániel azt javasolja, hogy a fővárosi választójogot 6 hónapi helybenlakáshoz kössék. Nagy Vince olyan módosítást kíván, hogy akinek nemzetgyűlési választójoga van, annak törvényhatósági választójoga is legyen.

Csülléry András a szakaszt azzal a módosítással kívánja elfogadtatni, hogy a választójoghoz 10 évi helybenlakás legyen szükséges.

Peyer Károly: Nézete szerint semmitem in-

dokolja a hat évi helybenlakást. Különben is a keresztény községi pártnak nincs joga a főváros nevében beszélni, mert csak kis töredékét képezi a fővárosnak. (Petrovacz Gyula: 180 ezer választót képviselünk.) Tiszta véletlennek köszönhetik uralmukat. (Hegedüs György: Macdonald is véletlenül bukott meg.) Peyer ezután a névjegyzékekről beszél, azt állítja, hogy a választói névjegyzékeket meghamisították. (Esztergályos: Úgy van! Csaltak!)

Egy kis botrány!

Az elnök Peyert és Esztergályost rendretasítja. (Zsirkay: Maguk csalják a munkásságot, rabszolga tartók! Majd adatokkal jöve!) Peyer: Diplomás embereket hagytak ki a névjegyzékből azon a címen, hogy nem tudnak írni, olvasni. (Petrovacz: Mese! Hegedüs: Neveket kérünk!) Vázsonyit is kihagyták. (Petrovacz: De nem azért!) Peyer: Miért nem mondják ki nyíltan, hogy zsidónak nem adnak szavazati jogot, csak kereszténynek. (Lendvai: Ez volna a helyes!)

Peyer Károly végül csatlakozik Várnai indítványához.

Rákóczy Ferenc: Módosítást nyújt be, amely szerint hat évi helybenlakás helyett két évi helybenlakást kívánjanak.

Rothenstein Mór csatlakozik Várnai indítványához.

Az elnök félbeszakítja az ülést és napirendi indítványt tesz. A legközelebbi ülés holnap délelőtt tízkor lesz a mai napirenddel.

A napirendhez Nagy Vince szólal fel: Azt indítványozza, hogy a holnapi ülés napirendjére második pontnak Rupert Rexső és társai azon indítványát tűzzék ki, hogy a kormány a választójogról terjesszen elő törvényjavaslatot.

Barthos Andor az elnöki napirend elfogadását kéri. Propper Sándor Nagy Vince javaslatát mellett, Nemes Bertalan az elnöki javaslat mellett foglal állást.